

Қазақстан Республикасы Президентінің
Әкімшілігі Басшысының
2010 жылғы
№ бұйрығымен
БЕКІТІЛГЕН
ҚОСЫМША

**Қазақстан Республикасы Ұлттық Банкінің
2011-2015 жылдарға арналған
СТРАТЕГИЯЛЫҚ ЖОСПАРЫ**

Астана, 2010 жыл

1. Қазақстан Республикасы Ұлттық Банкінің миссиясы және пайымдауы

Қазақстан Республикасы Ұлттық Банкінің (бұдан әрі – Ұлттық Банк) миссиясы Қазақстан Республикасында баға тұрақтылығын қамтамасыз ету болып табылады.

Ұлттық Банктің пайымдауы Қазақстан Республикасында баға тұрақтылығына бағытталған тиімді ақша-кредит саясаты.

2. Ағымдағы жағдайды талдау және тиісті қызмет салаларының даму үрдістері

1. Мемлекеттің ақша-кредит саясатын әзірлеу және жүргізу

1.1. Негізгі параметрлер

Қазақстан Республикасы ақша-кредит саясатының 2010 жылға арналған негізгі бағыттарына сәйкес Қазақстан Республикасы ақша-кредит саясатының негізгі мақсаты инфляцияны 6,0-8,0% дәлізінде ұстап тұруды болжайтын баға тұрақтылығын қамтамасыз ету болып табылады. 2010 жылы Ұлттық Банктің осы мақсатқа жету жөніндегі шаралары экономикалық өсімді қолдауға, депозит нарығының әлеуетін дамытуға, сондай-ақ банк секторының кредиттік белсенділігін қалпына келтіруге ықпал етеді.

Бағам жасаудың икемділігін арттыру үшін жағдайлар жасау мақсатында 2010 жылғы 5 ақпаннан бастап Ұлттық Банк теңгенің ауытқу дәлізін кеңейтті: бір доллар үшін 150 теңге (+)10% немесе 15 теңге, (-)15% немесе 22,5 теңге. Теңге бағамының одан арғы динамикасындағы басым үрдістер көптеген факторларға, оның ішінде әлемдік тауар және қаржы нарықтарындағы жағдайларға, негізгі сауда әріптестері елдеріндегі жағдайға және Қазақстан Республикасы төлем балансының жағдайына байланысты болады. Сонымен бірге Ұлттық Банктің айырбас бағамын қандай да бір нақты белгіленген деңгейде ұстап тұрмайтындығын, оған ықпал ететін сыртқы және ішкі факторлардың өзгеруіне жауап ретінде тиісінше жарияланған дәлізде ауытқуына мүмкіндік беретінін атап өткен жөн.

2010 жылдан бастап Ұлттық Банктің ресми қайта қаржыландыру ставкасы өзгеріссіз 7,0% деңгейінде қалды. Ставканың соңғы төмендеуі 2009 жылғы 4 қыркүйектен бастап 7,5%-дан 7,0%-ға дейін болды.

Ұлттық Банк 2010 жылы кері РЕПО операцияларын жүргізу арқылы банк секторына қайта қаржыландыру заемдарын беруді жалғастырды. 2010 жылғы қаңтар-қыркүйекте кері РЕПО операцияларының жалпы көлемі 4,0 трлн. теңге болды. 2010 жылғы қыркүйектің соңында кері РЕПО операциялары бойынша өтелмеген берешек көлемі 466,5 млрд. теңге болды.

Бұдан басқа, 2010 жылы Ұлттық Банк сондай-ақ қысқа мерзімді ноталар шығару және депозиттер тарту арқылы өтімділікті алып тастау бойынша операциялар жүргізді.

Мәселен, 2010 жылғы қаңтар-қыркүйекте шығарылған қысқа мерзімді ноталардың көлемі 2009 жылдың тиісті кезеңімен салыстырғанда 2,5 есе ұлғайып, 2,5 трлн. теңге болды. Орналастырылатын ноталар бойынша орташа алынған кірістілік 2009 жылғы желтоқсандағы 2,23%-дан 2010 жылғы қыркүйектің қорытындысы бойынша 1,16%-ға дейін төмендеді. 2010 жылғы қыркүйектің соңындағы жағдай бойынша айналыстағы қысқа мерзімді ноталардың көлемі 1014,4 млрд. теңге болды, бұл 2009 жылғы желтоқсанның соңындағы көлемнен 2,1 есе көп. 2010 жылғы қаңтар-қыркүйекте Ұлттық Банк айналыс мерзімі 3 және 6 ай қысқа мерзімді ноталарды шығарды.

2010 жылғы қаңтар-қыркүйекте банктерден 13,6 трлн. теңге сомасына депозиттер тартылған болатын, бұл 2009 жылғы қаңтар-қыркүйекке қарағанда 1,3 есе көп. Ұлттық Банкте банктердің депозиттері бойынша қалдықтар 2009 жылғы желтоқсанмен салыстырғанда 24,8%-ға төмендеп, 2010 жылғы қыркүйектің соңында 367,5 млрд.теңге болды. Ұлттық Банк осы кезеңде екінші деңгейдегі банктерден 0,5% ставкасы бойынша мерзімі 7 күнге және 1,0% ставка бойынша 1 айға депозиттер тартты.

1.2. Негізгі проблемаларды талдау

2010 жылғы қаңтар-қыркүйектегі қорытындылар бойынша инфляция 5,2% деңгейінде қалыптасты (2009 жылғы қаңтар-қыркүйекте – 4,7%).

Инфляция қарқындарының үдеуі 2010 жылдың 9 айында азық-түлік тауарларының айтарлықтай қымбаттауымен байланысты болды, бұл кезеңде баға 6,0%-ға өсті (2009 жылдың 9 айында – 2,4%). Азық-түлікке жатпайтын тауарлар 3,9%-ға (6,9%-ға), ақылы қызмет көрсету – 5,5%-ға (5,8%-ға) қымбаттады.

2010 жылғы қыркүйектің қорытындысы бойынша инфляция жылдық көрсетуде 6,7% болды (2009 жылғы желтоқсанда – 6,2%).

Тұтастай алғанда тұтыну нарығындағы жағдай тұрақты күйінде қалуда. 2010 жылдың қорытындысы бойынша жылдық инфляция деңгейі 6,0-8,0% деңгейінде болады (желтоқсан өткен жылдың желтоқсанымен салыстырғанда).

1.3. Негізгі сыртқы және ішкі факторларды бағалау.

2010 жылы макроэкономикалық жағдай оң сипатта болды.

Мәселен, 2010 жылдың 1-жартыжылдығының қорытындысы бойынша ЖІӨ-ге нақты өсім 8,0% болды. 2010 жылғы қаңтар-қыркүйекте 2009 жылғы қаңтар-қыркүйекпен салыстырғанда өнеркәсіп өндірісінің көлемі 10,4%-ға өсті. Бұл ретте өңдеуші өнеркәсіптегі өндіріс көлемі 19,1%-ға, тау-кен өнеркәсібі және карьерлерді әзірлеу – 5,0%-ға, бөлшек сауда айналымы – 13,0%-ға, жүк айналымы – 11,6%-ға өсті. Сонымен қатар құрылыс көлемінің 0,2%-ға шамалы төмендегені байқалды.

Экономикада сондай-ақ халықтың кірісі тұрақты қарқынмен өсуде. Мәселен, жан басына шаққанда орташа ақшалай кіріс 2010 жылғы қаңтар-тамызда 2009 жылғы қаңтар-тамызбен салыстырғанда номиналдық көрсетуде 13,5%-ға және нақты көрсетуде 6,1%-ға ұлғайды. Орташа айлық жалақы тиісінше 14,3%-ға және 6,8%-ға өсті.

Бұдан басқа, қазақстандық өндіруші кәсіпорындардың өнеркәсіп өнімдеріне баға жоғарылады. Мәселен, өнеркәсіп өнімдері 2010 жылғы қаңтар-қыркүйекте 3,4%-ға қымбаттады (2009 жылғы қаңтар-қыркүйекте – 22,4%). Бұл ретте өндірілген өнім бағасы 3,3%-ға (23,6%), оның ішінде тұтыну тауарларына – 4,8%-ға (7%), аралық тұтыну өнімдеріне – 3,3%-ға (26,1%) өсті, өндіріс құралдарына 2,3%-ға төмендеді (төмендеу 5,4%). Өндірістік сипаттағы қызметтер 4,5%-ға (5,1%) қымбаттады.

2010 жылдың 9 айында энергия ресурстары 1,5%-ға (2009 жылғы 9 айда – өсім 44,4%), оның ішінде мұнай – 3,5%-ға (өсім 64,0%), газ конденсаты – 1,3%-ға (төмендеу 3,5%), мұнай өнімдері – 5,0%-ға (төмендеу 4,0%) және көмір – 0,6%-ға (өсім 12,2%) арзандады. Табиғи газға –13,0%-ға (төмендеу 9,2%) бағаның жоғарылағаны тіркелді.

Мұнайдың Brent сортына әлемдік бағалар 2010 жылғы қыркүйекте 2009 жылғы желтоқсанмен салыстырғанда 4,2%-ға өсіп, бір баррель үшін орташа 77,79 АҚШ доллары деңгейінде қалыптасты.

2010 жылғы қыркүйекте қанттың бағасы 2009 жылғы желтоқсанмен салыстырғанда 2,3%-ға төмендеді, бидайға – 27,1%-ға өсті.

Металдар арасында мырыш – 9,5%-ға, қорғасын – 6,2%-ға, алюминий – 0,8%-ға арзандады. Мыстың бағасы 10,4%-ға өсті.

2. Тиімді валюталық реттеуді және валюталық бақылауды жүзеге асыру

2.1. Негізгі параметрлер

Қазақстанда валюталық реттеу жүйесі қалыптасқаннан бері валюталық шектеулер капиталдың елден әкетілуіне ғана белгіленді. Қазақстан Республикасының Ұлттық қорын құру артық валюта ұсыныстарынан ішінара арылуды ғана қамтамасыз етті, сондықтан 2002 жылдан бастап капитал ағындарын реттеудің негізгі міндеті резиденттердің салымдарын инвестициялық сапасындағы шетел активтеріне, оның ішінде резиденттердің инвестициялық кірістерін ұлғайту мақсатында ынталандыру, сондай-ақ елдің тұтастай алғанда қаржы тұрақтылығы және экономикалық дамуы үшін елге шетел капиталының «артық» ағынына байланысты тәуекелдерді барынша азайту болды.

Әлемдік қаржы нарығын жаһандануы, төлем жүйелерін инновациялық дамыту және қаржы құралдары аясын тұрақты кеңейту капитал ағындарын басқару құралы ретіндегі валюталық шектеулер әлеуетін айтарлықтай төмендетеді. Валюта дағдарыстарын басынан кешірген елдердің тәжірибесі көрсетіп отырғандай, валюталық шектеулердің әсер етуінің төтенше қысқа мерзімді (шамамен 6 айға жуық) сипаты бар. Сонымен қатар сыртқы экономикалық операцияларға қатысты артық

әкімшілік шектеулердің және талаптардың болуы резиденттердің транзакцияларды жүргізу кезінде олардың шығасыларының ұлғаюына алып келеді және елдің экономикалық өсу көрсеткіштеріне және инвестициялық имиджіне теріс әсер етеді.

Валюталық шектеулерді енгізу экономикалық жағдайға қатаң түрде негізделуі тиіс – егер валюталық шектеулер резиденттерге халықаралық бизнес жүргізуге рұқсат беру бойынша объективті шектеулердің пайда болуы кезінде енгізілсе, онда олар ақталады. Өзгеше жағдайда, валюталық шектеулерді енгізу тиісінше ұзақ мерзімді экономикалық өсу үшін сезінетін теріс салдарлармен бизнесті тоқтатуға және оны елден алып кетуге әкеп соғуы мүмкін.

Экономикалық үдерістерді реттеуді ырықтандыру валюталық реттеу рәсімдерін жеңілдету бағытының жалғасуын білдіреді. Осы жағдайларда ішкі валюталық нарықтың тұрақтылығы және елдің төлем балансының орнықтылығы үшін тәуекелдерді төмендетуге бағытталған валюталық реттеу әдістері мемлекеттік реттеушілердің мемлекеттің экономикалық қауіпсіздігіне төнген қауіпке уақтылы және барабар жауап қатуы мүмкіндіктерінің сақталуын қамтамасыз етуі тиіс. Осылайша, жаңа жағдайдағы валюталық реттеудің және бақылаудың негізгі мақсаты республиканың әлемдік экономикаға одан әрі интеграциялануына және сыртқы экономикалық конъюнктура мен елдің валюта нарығындағы жағдай күрт өзгерген жағдайда барабар шешімдер қабылдау және жедел жауап қату үшін валюталық операциялар мониторингі жүйесінің тиімділігіне ықпал ететін ырықтандырылған валюта режимін құру болып табылады.

Капитал қозғалысының валюталық операциялар мониторингі жүйесінің тиімділігіне тіркеу және хабарлама жасау, сондай-ақ сыртқы сауда мәмілелерін есептік тіркеу тетіктері арқылы қолдау жасалады. Тіркеу және хабарлама жасау мәміле сомасы белгіленген шектен асқан кездегі капитал қозғалысының операцияларын қамтиды, осы шек қазіргі кезде капиталдың әкетілуі үшін 100 мың АҚШ долл., әкелуі үшін 500 мың АҚШ долл. балама болады. Ал сыртқы сауда мәмілелерін есептік тіркеу - сомасы 50 мың АҚШ долл. баламасынан астам мәмілелер.

2.2. Негізгі проблемаларды талдау

Таяу бесжылдықта валюталық реттеу және валюталық бақылау саласында Ұлттық Банк қызметінің негізгі бағыттарының бірі валюталық операциялар мониторингінің құрылған жүйесін жаңа жағдайларға – Еуразиялық Экономикалық Қоғамдастықтың Кеден одағын құруға және алдағы уақытта Кеден одағына қатысушы мемлекеттердің Бірыңғай экономикалық кеңістігін құруға бейімдеу болып табылады. Бірыңғай экономикалық кеңістік шеңберінде капиталдың еркін қозғалысы және жұмыс күші қағидаттарын іске асыру валюталық реттеу және валюталық бақылау тәсілдерін қайта қарауды талап етеді, сонымен бірге мұндай қайта қарау валюталық реттеудің негізгі мақсатына нұқсан келтірместен өтуге тиіс – капитал қозғалысының шектелмеген еркіндігі осы саладағы ахуалды барабар бағалау мүмкіндігінің жоғалуына айналмауға тиіс.

Кеден одағына кіру ішкі шекараларда кедендік бекеттердің жойылуына байланысты экспорттық-импорттық валюталық бақылау тетігін іске асыру тәсілдерін қайта қарауды талап етеді. Бұл ретте Кеден одағының жұмыс істеуін қамтамасыз ететін

шаралар ретінде Кеден одағына мүше мемлекеттердің қолданыстағы валюталық заңнамаларына өзгерістер енгізу қажеттігі туындауы мүмкін.

Валюталық реттеуге және валюталық бақылауға тәсілдерді өзгерту нәтижелері елдің экономикалық өсімінің негізгі көрсеткіштерінің және Қазақстанның ұлттық валютасы – теңгенің халықаралық есеп айырысуларға қатысуының кеңею динамикасында жанама түрде көрініс табады. Бұл саладағы жетістіктер сондай-ақ тұтастай алғанда еліміздің инвестициялық климатын ұлттық және әлемдік бизнес қоғамдастықтың қабылдауына ықпал етеді.

2.3. Негізгі сыртқы және ішкі факторларды бағалау

Елден капиталдың шетке кетуі салық және кедендік басқару саласында, сондай-ақ қаржы ұйымдарын пруденциалдық реттеу саласында қабылданатын шараларға байланысты болады. Осы салалардағы үйлестірілген іс-әрекеттер елден капиталды бақылаусыз әкетудің туындау тәуекелдерін азайтатын болады.

Сонымен бірге, капиталдың еркін қозғалысы үшін одан әрі жағдай жасау қажет. Осы бағытта қабылданатын шаралардың тұрақты экономикалық өсімге жетуге және экономикалық қауіпсіздікті қамтамасыз етуге мүмкіндік туғызу үшін Кеден одағына қатысушы мемлекеттердің макроэкономикалық және саяси тұрақтылығы және оның тиімді жұмыс істеуі қажет.

3. Төлем жүйелерінің жұмыс істеуін ұйымдастыру

3.1. Негізгі параметрлер

Қазақстанның төлем жүйелерінің операциялық сенімділігін және өндірістік тиімділігін арттыру мақсатында 2009-2010 жылдары Ұлттық Банк операторы «Қазақстан Республикасы Ұлттық Банкінің Қазақстан банкаралық есеп айырысу орталығы» РМК болып табылатын ұлттық төлем жүйелерінің (Банкаралық ақша аудару жүйесі – БААЖ және Банкаралық клиринг жүйесі – БКЖ) техникалық инфрақұрылымдарын жетілдіру және оларды жаңа бағдарламалық-техникалық платформаға көшіру бойынша жұмыс жүргізді. Жүргізілген жұмыстардың қорытындысы бойынша 2010 жылғы 7 маусымда оларды қауіпсіздіктің жоғары деңгейімен және айтарлықтай өткізгіштік қабілеттілігімен сипатталатын төлем жүйелерінің жаңа нұсқаларына көшіру жүзеге асырылды. Төлем жүйелерінің негізгі және резервтік орталықтары серверлерінің біртұтас жұмыс істеуіне мүмкіндік жасайтын кластерлік бағдарламалық қамтамасыз етуді ретке келтіру және тәжірибелік пайдалануға енгізу жүзеге асырылды. Интеграциялық үдерістерді дамыту және Еуропалық Одақ стандарттарына жақындатуды қамтамасыз ету шеңберінде 2010 жылғы 7 маусымда, сондай-ақ Қазақстанның банк және төлем жүйелерін тиісінше ISO 13616: IBAN және ISO 9362: BIC халықаралық стандарттарына негізделген банк шоттарының (ЖСК) және банктік сәйкестендіру кодтарының (БСК) жаңа нөмірлерін пайдалануға көшіру жүзеге асырылған болатын.

Тұтастай алғанда, 2009-2010 жылдары мемлекеттің қабылдаған тұрақтандыру шаралары шеңберінде Қазақстанның төлем жүйелерінде төлемдер көлемінің өсу үрдісі, сондай-ақ банктердің және банк операцияларының жекелеген түрлерін жүзеге асыратын ұйымдардың өтімділіктерінің ұлғаюы байқалды. Мәселен, 2009 жылы 159,7 трлн. теңге сомасына 25,9 млн. транзакция жүргізілген болатын, 2008 жылмен салыстырғанда төлем жүйелеріндегі төлемдер саны 6,1%-ға ұлғайды, ал төлемдер сомасы 12,6%-ға өсті. 2010 жылдың 9 айында 138,5 трлн. теңге сомасына 21,8 млн. транзакция жүргізілді, бұл 2009 жылдың осындай кезеңімен салыстырғанда төлемдер саны бойынша 17,3%-ға және төлемдер сомасы бойынша 21,5%-ға көп. Жүйедегі өтімділіктің орташа күндік көлемі (ақша төлемдерін және аударымдарын жүзеге асыруға арналған төлем жүйесіне пайдаланушылар аударған ақша сомасы) 2008 жылмен салыстырғанда 8,7%-ға ұлғайып, 2009 жылы – 578,3 млрд. теңге болды. 2010 жылдың 9 айында осы көрсеткіш өткен жылдың осындай кезеңімен салыстырғанда 25,0%-ға ұлғайып, 712,3 млрд. теңге болды.

Төлем жүйелерін тиімді дамыту көрсеткіштерінің бірі төлем жүйелерінің үздіксіз жұмысының (жұмыс қабілеттілігінің) жоғары коэффициентін¹ ұстап тұру болып табылады, бұл Қазақстан Республикасының аумағында төлемдерді уақтылы жүргізуге мүмкіндік жасайды. БААЖ-да жұмысқа қабілеттіліктің орташа айлық коэффициенті 2009 жылы 99,82%, БКЖ-да 99,94% құрады (2010 жылдың 9 айында БААЖ-да жұмысқа қабілеттілік коэффициенті 99,55%, БКЖ-да 99,86%) бұл төлем жүйелерінің жұмыс істеуінің жоғары тиімділігін сипаттайды.

Инновациялық төлем құралдарын дамытуға арналған жеткілікті нормативтік құқықтық база жасау бойынша жүргізілген жұмыстар шеңберінде 2010 жылдың I жартыжылдығында «Қазақстан Республикасының кейбір заңнамалық актілеріне «электрондық ақша» мәселелері бойынша толықтырулар енгізу туралы» Қазақстан Республикасы Заңының жобасын пысықтау жөнінде жұмыс жүргізілді. Сондай-ақ соған сәйкес электрондық терминалдар және қашықтан кіру жүйелері арқылы жүзеге асырылған ақша төлемдері мен аударымдары бойынша мәліметтер жинау және талдау жүзеге асырылатын қаулы қабылданды.

3.2. Негізгі проблемаларды талдау

Ұлттық төлем жүйелерінің техникалық инфрақұрылымын жаңғырту бойынша жүргізілген жұмыстар шеңберінде таяу жылдарда БААЖ және БКЖ жаңа нұсқаларының тиімді және үздіксіз жұмыс істеулеріне басты назар аударылатын болады. Сондай-ақ басым мәні бар негізгі проблемалардың бірі заманауи ақпараттық технологияларды қолдану негізінде елде электрондық банктік қызметтерді және инновациялық төлем құралдарын бұдан әрі дамытуға қажетті жағдайлар жасау болып отыр.

3.3. Негізгі сыртқы және ішкі факторларды бағалау

¹ Төлем жүйесінің бір жылғы жұмыс қабілеттілігінің коэффициенті төлем жүйесінің нақты жұмыс уақытының (төлем жүйесі тоқтатылған уақыт кезеңін қоспағанда, төлем жүйесінің операциялық күні ашылғаннан бастап операциялық күні жабылғанға дейінгі уақыт кезеңі) жалпы жұмыс уақытына (төлем жүйесінің операциялық күні ашылғаннан бастап операциялық күні жабылғанға дейінгі уақыт кезеңі) қатынасы ретінде есептеледі.

Төлем жүйелерінің тұрақты жұмыс істеуі және қаржы жүйесінің тұрақтылығы арасында тығыз екіжақты өзара байланыс бар. Қаржы нарығындағы тұрақсыз жағдай төлем жүйелерінің жұмысына жағымсыз әсер етуі мүмкін. Мәселен, төлем жүйелерінің бір немесе бірнеше қатысушысындағы қаржылық қиындықтар төлем жүйелерінің қалған қатысушыларының оған сенімсіздігін туғызуы мүмкін, бұл осы қатысушылардың пайдасына төлемдердің кешіктірілуіне әкеп соғады және төлем жүйесінде жүйелік тәуекелді тудыруы мүмкін. 2009-2010 жылдары елдегі қаржы жағдайының тұрақтылығы, мемлекеттің қабылдаған шаралары және төлем жүйелерін пайдаланушылардың өз ұстанымдарына тұрақты мониторингі Қазақстанның төлем жүйелерінде төлемдер көлемінің өсуіне ықпал етті.

4. Қаржы жүйесінің тұрақтылығын қамтамасыз етуге ықпал ету

4.1. Негізгі параметрлер

Қаржы жүйесін дағдарыстан кейінгі кезеңде дамыту тұжырымдамасының ережелеріне сәйкес қаржы тұрақтылығын қамтамасыз етуге және макропруденциалдық реттеуге жауапты орталық орган ретінде Ұлттық Банктің рөлін күшейту болжанып отыр. Шешімдер қабылдау кезінде алқалылық қағидатын сақтай отырып, Ұлттық Банктің тікелей құзыретіне мынадай мәселелер жатқызылды:

- 1) негізгі секторлық қағидаттарды, жүйелік тәуекелдерді пруденциалдық реттеу және тиісті нормативтерді қолдану тәсілдерін айқындау;
- 2) дағдарысқа қарсы басқару шараларын және жүйелік тәуекелдер материалданған жағдайда зиянды барынша азайту тетіктерін әзірлеу.

Ведомствоаралық өзара іс-қимылды үйлестіру және қабылданатын шешімдердің тиімділігін ұлғайту мақсатында Президенттің 2010 жылғы 12 маусымдағы № 994 Жарлығымен Қазақстан Республикасының қаржылық тұрақтылығы және қаржы нарығын дамыту жөніндегі кеңес құрылған болатын. Негізгі мақсаты Қазақстан Республикасының қаржылық тұрақтылығын қамтамасыз ету және қаржы секторын тиімді дамыту мәселелері бойынша ведомствоаралық өзара іс-қимылды үйлестіруді жүзеге асыру болып табылатын Кеңес Қазақстан Республикасының Президенті жанындағы консультативтік-кеңесші орган ретінде құрылды. Ұлттық Банктің Төрағасы Кеңес төрағасы болып табылады. Кеңес функцияларына:

- 1) тұрақты мониторинг деректерінің негізінде қаржылық тұрақтылық үшін жүйелік тәуекелдер бойынша ұсыныстарды тұжырымдау;
- 2) Қазақстан Республикасының қаржы жүйесін дамыту саласында мемлекеттік саясаттың негізгі бағыттарын әзірлеу және іске асыру жөніндегі тәсілдерді тұжырымдау;

3) жүйелік тәуекелдерді барынша азайту және қаржы тұрақтылығына қауіп-қатерді ескерту мақсатында қаржы секторын реттеудің стратегиясы мен қағидаттарын қалыптастыру бойынша ұсыныстарды тұжырымдау;

4) қаржылық тұрақтылықты қолдауға бағытталған реттеуші және ынталандыру шараларын қолдану жөніндегі ұсынымдар дайындау кіреді.

Бұдан басқа, Қаржы секторын дағдарыстан кейінгі кезеңде дамыту тұжырымдамасы қаржы институттарын реттеу саласындағы мемлекеттік саясаттың келешектегі үлгісі макропруденциалдық реттеу жүйесін іске асыруға бағдарланатын болады, яғни тұтастай алғанда, жеке қаржы институттарының ұжымдық біртектес іс-әрекеттерінің нәтижесінде туындайтын қаржы жүйесінің жүйелік тәуекелдердің реттеу және институттардың маңыздылығына және олардың жүйе жасаушы сипатына қарай (барлық қаржы институттарына қатысты бірыңғай нормалар белгілеуді болжайтын макропруденциалдық тәсілден өзгеше) түрлі реттеу. Қаржылық және нақты активтердің нарықтарындағы контрциклдық реттеуге және теңгерімсіздікті болдырмауға баса назар аударатын макропруденциалдық реттеу жүйесін қалыптастырудың қажеттігін 2007-2009 жылдардағы дағдарыс тәжірибесі көрсеткен болатын. Макропруденциалдық реттеудің міндеті қаржы тұрақтылығын айқындайтын және экономикалық жағдайды тұрақсыздандыратын жағдайларды әлсіретуге қабілетті, жүйелік сипатта болатын тәуекел объектілері (қызметтер, нарықтар) және аймақтары бойынша негізгі шешімдер белгілеу болып табылады.

Қазіргі уақытта Қазақстан Республикасы Қаржы нарығын және қаржы ұйымдарын реттеу мен қадағалау агенттігімен тығыз ынтымақтастықта макропруденциалдық реттеуді енгізу жұмысы жүргізілуде. Сондай-ақ Қазақстан Республикасының Қаржылық тұрақтылығы және қаржы нарығын дамыту жөніндегі кеңес отырыстары, оның ішінде қаржы секторының өкілдерін тарта отырып, тұрақты түрде өткізіліп тұрады.

4.2. Негізгі проблемаларды талдау

Тұтастай алғанда, 2009 жылдың және 2010 жылғы 1-жартыжылдықтың нәтижелері бойынша қазақстандық экономиканың және қаржы жүйесінің дағдарыстан кейінгі кезеңде оның дамуына кері әсер етуі мүмкін негізгі проблемалары:

- а) экономикадағы құрылымдық тепе-теңсіздіктер және оның шикізат экспортына бағдарлануы, сондай-ақ экономиканың экспорттық бағдарлануымен байланысты төлем балансындағы тепе-теңсіздіктер;
- б) қаржы секторының түрлі сегменттерінде, әсіресе банк саласында активтер шоғырлануының жоғары деңгейі;
- в) банк секторын қорландырудың бар көздерінің жеткіліксіздігі;
- г) іс жүзінде қаржы секторының барлық сегменттерінде қаржы тәуекелдерін басқаруда барабар тәжірибенің болмауы;
- д) банктердің кредиттік портфелінде дағдарыс кезеңінде кредиттік тәуекелдердің материалдануы салдарынан қалыптасқан проблемалық заемдар үлесінің жоғары деңгейі;

е) тәуекелді барынша консервативті қабылдаумен және қолда бар портфельдің төмен сапасымен байланысты банктердің жеткіліксіз кредиттік белсенділігі анық белгіленді.

Экономиканы және қаржы секторын мемлекеттік қолдау шаралары қаржы дағдарысының кері әсерін айтарлықтай төмендетуге мүмкіндік жасады, алайда олар иррационалды сипаты бар экономикалық және қаржы агенттерінің мінез-құлқындағы бір қатар аспектілерді еңсеруге мүмкіндік бермеді. Мәселен, 2007-2009 жылдардағы дағдарыс әсерлерінің бірі өзінің кредиттік белсенділігін қысқарту аясында өтімділіктің барынша жоғары деңгейін ұстауды артық көретін банктердің тәуекелдерді кертартпалықпен қабылдаулары болды. Алайда экономикалық және қаржы агенттерінің тәуекелдерді қабылдамауы уақытша сипатқа ие және экономиканың өсу фазасының басталуынан бастап тәуекелдерді жете бағаламаумен толық ауысуы мүмкін. Осыған байланысты билік алдында жүйелік және макроэкономикалық тәуекелдерді бағалау мен басқарудың барабар және тиімді құралдарын әзірлеу міндеті тұр.

Осылайша, мемлекеттік органдардың негізгі міндеті қазақстандық қаржы делдалдары тарапынан экономиканы қаржыландырудың тиісінше деңгейін қамтамасыз ету мақсатында қазақстандық қаржы институттарының белсенділігін ынталандыру болмақ.

4.3. Негізгі сыртқы және ішкі факторларды бағалау

2007 – 2009 жылдардағы дағдарыстың тәжірибесі бойынша қаржы секторын тұрақсыздандыру тәуекелінің негізгі факторлары:

- а) банк секторының сыртқы берешегінің жоғары деңгейі;
- б) Қазақстанның негізгі экспорттық баптарына бағаның құбылмалылығы;
- в) дағдарысты кезеңде қаржы жүйесінде өтімділіктің тапшылығы (2007 жылдың екінші жартысында және 2008 жылы байқалды);
- г) кредиттік портфельдің салалық және институционалдық шоғырланудың жоғары деңгейі;
- д) экономиканың бірқатар «қызып кеткен» салаларын қаржыландырумен байланысты банктердің латенттік кредиттік тәуекелді қабылдауы болды.

Қазіргі кезде проблемалық банктердің сыртқы борышын қайта құрылымдау процесі аяқталды, сондай-ақ банктердің сыртқы борышының едәуір бөлігі өтелді. Мәселен, егер 2010 жылдың басында банктердің резидент еместер алдындағы жиынтық міндеттемелерде үлесі 33,6% болса, 2010 жылғы 1 қыркүйектегі жағдай бойынша ол 23,6% болды. Осылайша, осы таралу арнасының қазақстандық банк жүйесіне «еліктеу әсерінің» маңыздылығының төмендегені байқалады. Сонымен қатар қазақстандық экономика және қаржы жүйесі шикізат пен энергия тасымалдаушыларына бағаның төмендегені сияқты тәуекелдің осындай факторына айтарлықтай дәрежеде осал болып қалуда. Мәселен,

2008 жылдың соңында – 2009 жылдың басында мұнайдың бір барреліне бағаның 50 доллардан төмен болуы 2009 жылғы ақпанда теңгенің құнсыздануына әкеп соқтырды.

Дағдарысқа дейінгі кезеңде орын алған кредиттік дүрбелең заемшыларға кредиттер берумен ұштастырылып, олардың жағдайы дағдарыс кезеңінде айтарлықтай дәрежеде нашарлады. Осыған байланысты қазіргі кезде кредиттік портфель сапасының едәуір нашарлағаны байқалады. Мәселен, 2010 жылғы 1 қыркүйектегі жағдай бойынша 5-санаттағы және үмітсіз кредиттердің үлесі (біртектес кредиттер бойынша провизияларды ескере отырып) тұтастай алғанда банк жүйесі бойынша 33,7% болды (міндеттемелерін қайта құрылымдау туралы шешім қабылданған банктерді есепке алмағанда – 19,3%). Кредиттік портфельдің төмен сапасы аса маңызды проблема болуда, оны еңсеруден банктердің қажетті ауқымда экономиканың дамуын қаржыландыруды қаншалықты тез бастайтындығы және дағдарыстан кейінгі кезеңде экономиканы қалпына келтірудің қаншалықты тиімді болатындығы байланысты.

Өтімділікке қатысты айтар болсақ, оның 2007 жылдың екінші жартысында – 2008 жылы байқалған тапшылығы айтарлықтай дәрежеде Ұлттық Банктің ақша нарығындағы операцияларымен қалпына келтірілді. Қазіргі кезде қарама-қарсы жағдай байқалуда – банктер ерен өтімді болуды және тәуекелдерді барынша консервативті қабылдаудың себебінен, экономиканы кредиттемеуді артық көреді.

3. Стратегиялық бағыттар, мақсаттар, міндеттер, мақсатты индикаторлар, іс-шаралар және нәтижелердің көрсеткіштері

3.1. Стратегиялық бағыттар, мақсаттар, міндеттер, мақсатты индикаторлар, іс-шаралар және нәтижелердің көрсеткіші

1-стратегиялық бағыт. Мемлекеттің ақша-кредит саясатын әзірлеу және жүргізу

1.1-мақсат. Қазақстан Республикасында баға тұрақтылығын қамтамасыз ету

Осы мақсатқа жетуге бағытталған бюджеттік бағдарлама кодтары – жоқ

Мақсатты индикатор (қол жеткізудің түпкілікті	Ақпарат көзі	оның ішінде аралық мәнді көрсете отырып	
		есепті кезеңде	жоспарлы кезеңде

				емес	емес	емес	емес	емес	емес
Тікелей нәтижелер көрсеткіштеріне қол жеткізуге арналған іс-шаралар					Жоспарлы кезеңде іске асыру мерзімі				
					2011 жыл	2012 жыл	2013 жыл	2014 жыл	2015 жыл
1				2	3	4	5	6	
Депозиттер тарту					x	x	x	x	x
Қысқа мерзімді ноталар шығару					x	x	x	x	x
Қайта қаржыландыру заемдарын беру					x	x	x	x	x
<i>1.1.2-міндет. Инфляция бойынша мақсаттарға қол жеткізуге ықпал ететін, Ұлттық Банктің ставкалар дәлізінде нарықтық пайыздық ставкаларды ұстап тұру</i>									
Тікелей нәтижелердің көрсеткіші	Ақпарат көзі	Өлшем бірлігі	есепті кезеңде		жоспарлы кезеңде				
			2009 жыл (есеп)	2010 жыл (жоспар)	2011 жыл	2012 жыл	2013 жыл	2014 жыл	2015 жыл
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Ақша нарығындағы жағдайға және инфляция деңгейіне қарай ресми қайта қаржыландыру ставкасын белгілеу	ҚРҰБ	%	7,0	7,0	6-8	6-8	6-8	6-8	6-8
Тікелей нәтижелер көрсеткіштеріне қол жеткізуге арналған іс-шаралар					жоспарлы кезеңде іске асыру мерзімі				
					2011 жыл	2012 жыл	2013 жыл	2014 жыл	2015 жыл
1				2	3	4	5	6	
Ұлттық Банк Басқармасының қаулысын дайындау					x	x	x	x	x
<i>1.1.3-міндет. Ақша-кредит саясаты бойынша шешімдер қабылдаудың транспаренттілігін арттыру</i>									

Тікелей нәтижелердің көрсеткіші	Ақпарат көзі	Өлшем бірлігі	есепті кезеңде		жоспарлы кезеңде				
			2009 жыл (есеп)	2010 жыл (жоспар)	2011 жыл	2012 жыл	2013 жыл	2014 жыл	2015 жыл
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Ақша-кредит саясаты мәселелері бойынша баспасөз релиздерін шығару	ҚРҰБ	саны	16	12	12	12	12	12	12
«Инфляцияға шолуды» шығару	ҚРҰБ	саны	4	4	4	4	4	4	4
Тікелей нәтижелер көрсеткіштеріне қол жеткізуге арналған іс-шаралар					Жоспарлы кезеңде іске асыру мерзімі				
					2011 жыл	2012 жыл	2013 жыл	2014 жыл	2015 жыл
1					2	3	4	5	6
Ақпарат дайындау және баспасөз релиздерін жариялау					x	x	x	x	x
Ақпарат дайындау және «Инфляцияға шолуды» жариялау					x	x	x	x	x

*1.2-мақсат. Қазақстан Республикасында қаржы жүйесінің тұрақтылығын қамтамасыз етуге жәрдемдесу
Осы мақсатқа қол жеткізуге бағытталған бюджеттік бағдарлама кодтары – жоқ*

Мақсатты индикатор (қол жетудің түпкілікті мерзімін (кезеңін) көрсете отырып)	Ақпарат көзі	оның ішінде аралық мәнді көрсете отырып							
		Өлшем бірлігі	есепті кезеңде		есепті кезеңде				
			2009 жыл (есеп)	2010 жыл (жоспар)	2011 жыл	2012 жыл	2013 жыл	2014 жыл	2015 жыл
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Сыртқы және ішкі міндеттемелер бойынша дефолтқа жол берген банктер саны	ҚҚА	саны	3	0	0	0	0	0	0
Мақсатты индикаторға қол жеткізу жолдары, құралдары және әдістері:									
<i>1.2.1-міндет. Қаржы делдалдығы деңгейінің мониторингі және салымшылардың банк жүйесіне деген сеніміне қолдау көрсету</i>									

Тікелей нәтижелердің көрсеткіштері	Ақпарат көзі	Өлшем бірлігі	есепті кезеңде		есепті кезеңде				
			2009 жыл (есеп)	2010 жыл (жоспар)	2011 жыл	2012 жыл	2013 жыл	2014 жыл	2015 жыл
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Кредит нарығының параметрлерін зерттеуді жариялау (БЖИ «Банктердің сенімділігі» көрсеткіші)	ҚРҰБ	саны	4	4	4	4	4	4	4
Қаржы тұрақтылығы туралы есепті жариялау	ҚРҰБ жылдық есебі	саны	1	1	1	1	1	1	1
Өңірлік бөліністі қоса, елдің кредиттік нарығының жағдайы туралы статистикалық ақпаратты мына бағыттар бойынша жариялау: кредиттеу объектілері қызмет түрлері халықты ипотекалық кредиттеу тұтынушылық кредиттеу шағын бизнес	ҚРҰБ	саны	24	24	24	24	24	24	24
«Қазақстанның депозиттерге кепілдік беру қоры» АҚ-ның жарғылық капиталын ұлғайту	ҚРҰБ жылдық есебі	%	10	10	10	10	10	10	10
Пайыздық ставка спрэді (БЖИ «Пайыздық ставканың спрэді» көрсеткіші)	ҚҚА, ҚРҰБ	%		10	11-ден көп емес	11-ден көп емес	11-ден көп емес	11-ден көп емес	11-ден көп емес
Тікелей нәтижелер көрсеткіштеріне қол жеткізуге арналған іс-шаралар					Жоспарлы кезеңде іске асыру мерзімі				

				2011 ЖЫЛ	2012 ЖЫЛ	2013 ЖЫЛ	2014 ЖЫЛ	2015 ЖЫЛ	
1				2	3	4	5	6	
Кредит нарығының параметрлеріне зерттеу жүргізу				x	x	x	x	x	
Қаржылық тұрақтылық туралы есеп дайындау				x	x	x	x	x	
Елдің кредит нарығының жағдайы туралы статистикалық ақпарат жасау				x	x	x	x	x	
Ұлттық Банк Басқармасының қаулысын дайындау				x	x	x	x	x	
<i>1.2.2-міндет. Қаржы ұйымдарында халықаралық қаржылық есептіліктің стандарттарының тиімді қолданылуын қамтамасыз ету</i>									
Тікелей нәтижелердің көрсеткіштері	Ақпарат көзі	Өлшем бірлігі	есепті кезеңде		жоспарлы кезеңде				
			2009 жыл (есеп)	2010 жыл (жоспар)	2011 жыл	2012 жыл	2013 жыл	2014 жыл	2015 жыл
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Бухгалтерлік есеп және қаржы есептілік және қаржы ұйымдарының бухгалтерлік есеп жүргізуін автоматтандыру бойынша әзірленген нормативтік құқықтық актілердің саны	ҚРҰБ жылдық есебі	НҚА саны	13	10	5	5	5	5	5
Бухгалтерлік есеп жүргізуді автоматтандыратын жүйелерге қойылатын талаптардың сақталуына қаржы ұйымдарына жүзеге асырылған тексерулердің саны	ҚРҰБ жылдық есебі	қаржы нарығы субъектілерін тексеру саны	37	20	12	12	12	12	12
Қаржы ұйымдары, жоо	ҚРҰБ	семинар-	9	7	5	5	5	5	5

жыл сайын, кемінде 29 кесте									
Мақсатты индикаторға қол жеткізу жолдары, құралдары және әдістері:									
<i>1.3.1-міндет. Сыртқы экономикалық статистиканың халықаралық стандарттарға сәйкестігін қамтамасыз ету</i>									
Тікелей нәтижелердің көрсеткіштері	Ақпарат көзі	Өлшем бірлігі	есепті кезеңде		жоспарлы кезеңде				
			2009 жыл (есеп)	2010 жыл (жос-пар)	2011 жыл	2012 жыл	2013 жыл	2014 жыл	2015 жыл
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
ҚР Ұлттық Банкінің веб-сайтында жарияланатын төлем балансы, халықаралық инвестициялық позиция және сыртқы борыш бойынша ақпараттық материалдар саны	Бастапқы статистикалық және әкімшілік деректер	Талдамалық және стандарттық кестелер саны	29	29	29	29	-	-	-
ҚР Ұлттық Банкінің веб-сайтында жарияланатын жаңа әдіснамаға сәйкес төлем балансы, халықаралық инвестициялық позиция және сыртқы борыш бойынша ақпараттық материалдар саны	Бастапқы статистикалық және әкімшілік деректер	Талдамалық және стандарттық кестелер саны	-	-	-	-	29	29	29
Тікелей нәтижелер көрсеткіштеріне қол жеткізуге арналған іс-шаралар					<i>Жоспарлы кезеңде іске асыру мерзімі</i>				
					2011 жыл	2012 жыл	2013 жыл	2014 жыл	2015 жыл
1					2	3	4	5	6
Сыртқы экономикалық шоттар бойынша қаржы және нақты секторлардың субъектілеріне ведомстволық статистикалық байқаулар жүргізу					x	x			

Жаңа әдіснамаға сәйкес сыртқы экономикалық шоттар бойынша қаржы және нақты секторлардың субъектілеріне ведомстволық статистикалық байқаулар жүргізу			x	x	x
Сыртқы сектордың статистикасын қалыптастыру бойынша статистикалық әдіснаманы әзірлеу		x			
Жаңа әдіснамаға сәйкес сыртқы экономикалық шоттар бойынша статистикалық нысандарды қайта қарау		x			
Жаңа әдіснама бойынша мамандарды сыртқы сектордың статистикасы жөнінде оқыту бойынша семинарлар жүргізу			x		
Жұртшылыққа төлем балансындағы әдіснамалық өзгерістер туралы ақпарат беруді арттыру мақсатында сыртқы сектордың статистикасын дамыту перспективалары туралы БАҚ-та жариялау			x		

1.4-мақсат. Ұлттық Банктің алтын-валюта активтерінің өтімділігін және сақталуын қамтамасыз ету
Осы мақсатқа қол жеткізуге бағытталған бюджеттік бағдарламаның кодтары – жоқ

Мақсатты индикатор (қол жеткізудің түпкілікті мерзімін (кезеңін) көрсете отырып)	Ақпарат көзі	оның ішінде аралық мәнді көрсете отырып							
		есепті кезеңде			жоспарлы кезеңде				
		Өлшем бірлігі	2009 жыл (есеп)	2010 жыл (жоспар)	2011 жыл	2012 жыл	2013 жыл	2014 жыл	2015 жыл
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Ұлттық Банктің алтын-валюта активтерінің көлемі	ҚРҰБ	тауар және қызмет көрсету импортының айлары	7,1	3-тен кем емес	3-тен кем емес	3-тен кем емес	3-тен кем емес	3-тен кем емес	3-тен кем емес

Мақсатты индикаторға қол жеткізу жолдары, құралдары және әдістері:

1.4.1-міндет. Ұлттық Банктің алтын-валюта активтерінің өтімділігін қамтамасыз ету

Тікелей нәтижелердің	Ақпарат	Өлшем	есепті кезеңде	жоспарлы кезеңде
----------------------	---------	-------	----------------	------------------

көрсеткіштері	көзі	бірлігі	2009 жыл (есеп)	2010 жыл (жоспар)	2011 жыл	2012 жыл	2013 жыл	2014 жыл	2015 жыл
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Өтімділік портфелі көлемінің алдағы 6 айда сыртқы мемлекеттік борышқа қызмет көрсету жөніндегі төлемдердің көлеміне қатынасы	ҚРҰБ	бірлік	164,79	62,25	1-ден кем емес	1-ден кем емес	1-ден кем емес	1-ден кем емес	1-ден кем емес
Ұлттық Банктің алтын-валюта активтерінің өтімділік портфелінің көлемі	ҚРҰБ	млрд. АҚШ долл.	9,77	3,93	1-ден кем емес	1-ден кем емес	1-ден кем емес	1-ден кем емес	1-ден кем емес
Тікелей нәтижелер көрсеткіштеріне қол жеткізуге арналған іс-шаралар					Жоспарлы кезеңде іске асыру мерзімі				
					2011 жыл	2012 жыл	2013 жыл	2014 жыл	2015 жыл
1					2	3	4	5	6
Тікелей нәтиженің көрсеткішін тиісті деңгейде ұстап тұруға арналған активтермен операциялар жасау									x
<i>1.4.2-міндет.. Ұлттық Банктің алтын-валюта активтерінің сақталуын қамтамасыз ету</i>									
Тікелей нәтижелердің көрсеткіштері	Ақпарат көзі	Өлшем бірлігі	есепті кезеңде		жоспарлы кезеңде				
			2009 жыл (есеп)	2010 жыл (жоспар)	2011 жыл	2012 жыл	2013 жыл	2014 жыл	2015 жыл
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Халықаралық резервтердің қысқа мерзімді (1 жылға дейін) сыртқы борыштың көлеміне деңгейі	ҚРҰБ	%	109,7	-	-	-	-	-	80-нен кем емес

Сыртқы алтынның тұрақты көлемі.	ҚРҰБ	млн. трой унциясы	1,61	1,51	1,5-тен кем емес	1,5-тен кем емес	1,5-тен кем емес	1,5-тен кем емес	1,5-тен кем емес	
Эталондық портфельге кіретін елдердің мемлекеттік (тәуелсіз) және агенттік борыштық міндеттемелерінің, халықаралық қаржы ұйымдарының борыштық міндеттемелерінің, Ұлттық Банктің алтын-валюта активтерінің инвестициялық портфеліндегі қолма-қол ақшаның үлесі.	ҚРҰБ	%	98,88	99,84	70-тен кем емес	70-тен кем емес	70-тен кем емес	70-тен кем емес	70-тен кем емес	
Тікелей нәтижелер көрсеткіштеріне қол жеткізуге арналған іс-шаралар						Жоспарлы кезеңде іске асыру мерзімі				
						2011 жыл	2012 жыл	2013 жыл	2014 жыл	2015 жыл
1						2	3	4	5	6
Тікелей нәтиженің көрсеткішін тиісті деңгейде ұстап тұруға арналған активтермен операциялар жасау										x

2-стратегиялық бағыт. Тиімді валюталық реттеуді және валюталық бақылауды жүзеге асыру

2.1-мақсат. Ырықтандырылған валюталық режим және Кеден одағының жұмыс істеуі жағдайларындағы валюталық реттеу және бақылау жүйесін жетілдіру

Осы мақсатқа қол жеткізуге бағытталған бюджеттік бағдарлама кодтары – жоқ

Мақсатты индикатор (қол жеткізудің түпкілікті	Ақпарат көзі	оның ішінде аралық мәнді көрсете отырып	
		есепті кезеңде	жоспарлы кезеңде

<i>мерзімін (кезеңін) көрсете отырып)</i>		<i>Өлшем бірлігі</i>	<i>2009 жыл (есеп)</i>	<i>2010 жыл (жоспар)</i>	<i>2011 жыл</i>	<i>2012 жыл</i>	<i>2013 жыл</i>	<i>2014 жыл</i>	<i>2015 жыл</i>
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Жаһандық бәсекеге қабілеттілік индексі шеңберінде «Капитал қозғалысын шектеу» көрсеткіші	Дүниежүзілік Экономикалық Форумның ғаламдық бәсекелестік есебі	орын	116	114	112	110	110	110	110

Мақсатты индикаторға қол жеткізу жолдары, құралдары және әдістері:

2.1.1-міндет. Валюталық реттеудің нормативтік құқықтық базасын жетілдіру, оның ішінде кеден одағының жұмыс істеуі жағдайында

Тікелей нәтижелердің көрсеткіштері	Ақпарат көзі	Өлшем бірлігі	есепті кезеңде		жоспарлы кезеңде					
			2009 жыл (есеп)	2010 жыл (жоспар)	2011 жыл	2012 жыл	2013 жыл	2014 жыл	2015 жыл	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	
Нормативтік және/немесе заңнамалық актілердің саны	кұқықтық заңнамалық	НҚА/ Заң	актілер саны	7	2	3				
Тікелей нәтижелерге қол жеткізуге арналған іс-шаралар					Жоспарлы кезеңде іске асыру мерзімі					
					2011 жыл	2012 жыл	2013 жыл	2014 жыл	2015 жыл	
1					2	3	4	5	6	
Валюталық құндылықтардың айналыс тәртібін реттеуді жетілдіру					x					

2.1.2-міндет. Валюталық операциялар және капитал ағындары бойынша толық және шынайы ақпарат алу мақсатында валюталық бақылау рәсімдерін жетілдіру

Тікелей нәтижелердің көрсеткіштері	Ақпарат көзі	Өлшем бірлігі	есепті кезеңде		жоспарлы кезеңде				
			2009 жыл (есеп)	2010 жыл (жоспар)	2011 жыл	2012 жыл	2013 жыл	2014 жыл	2015 жыл
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Инспекциялаумен қамтылған уәкілетті банктердің саны	ҚРПӘ-ге ақпарат	% (аз емес)	29	20	10	10	10	10	10
Инспекциялаумен қамтылған уәкілетті ұйымдардың саны	ҚРПӘ-ге ақпарат	% (аз емес)	63	50	30	30	30	30	30
Тікелей нәтижелерге қол жеткізуге арналған іс-шаралар					Жоспарлы кезеңде іске асыру мерзімі				
					2011 жыл	2012 жыл	2013 жыл	2014 жыл	2015 жыл
1					2	3	4	5	6
Уәкілетті банктерді және уәкілетті ұйымдарды тексеруді ұйымдастыру (тексерулерді селективтік жоспарлау, жүргізу, нәтижелері бойынша актілер ресімдеу (жыл сайын))					x	x	x	x	x

2.1.3-міндет. Валюталық заңнаманы бұзушылықтарды болдырмау мақсатында халықтың және бизнес-қоғамдастықтың Қазақстан Республикасында валюталық операцияларды жүзеге асыру тәртібі туралы хабардар болуын одан әрі арттыру, оның ішінде ҚРҰБ-нің аумақтық филиалдары арқылы

Тікелей нәтижелердің көрсеткіштері	Ақпарат көзі	Өлшем бірлігі	есепті кезеңде		жоспарлы кезеңде				
			2009 жыл (есеп)	2010 жыл (жоспар)	2011 жыл	2012 жыл	2013 жыл	2014 жыл	2015 жыл
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10

Бұқаралық ақпарат құралдарындағы жарияланымдар және сөз сөйлеу	БАҚ	саны	13	5	5	5	5	5	5	
Валюталық мәселелері семинарлардың саны	заңнаманың бойынша	ҚРПӘ-ге ақпарат	саны	4	2	2	2	2	2	
Тікелей нәтижелерге қол жеткізуге арналған іс-шаралар						Жоспарлы кезеңде іске асыру мерзімі				
						2011 жыл	2012 жыл	2013 жыл	2014 жыл	2015 жыл
1						2	3	4	5	6
Валюталық реттеудің және валюталық бақылаудың мақсаттары, жүзеге асыру жөніндегі шаралар және талаптарын сақтамағаны үшін жауапкершілік туралы ақпараттық-түсіндірме науқанын жүргізу						x	x	x	x	x

3-стратегиялық бағыт. Төлем жүйелерінің жұмыс істеуін ұйымдастыру

3.1-мақсат. Төлем жүйелерінің жұмыс істеуінің тиімділігін және қауіпсіздігін қамтамасыз ету

Осы мақсатқа қол жеткізуге бағытталған бюджеттік бағдарлама кодтары – жоқ

Мақсатты индикатор (қол жеткізудің түпкілікті мерзімін (кезеңін) көрсете отырып)	Ақпарат көзі	оның ішінде аралық мәнді көрсете отырып							
		есепті кезеңде			жоспарлы кезеңде				
		Өлшем бірлігі	2009 жыл (есеп)	2010 жыл (жоспар)	2011 жыл	2012 жыл	2013 жыл	2014 жыл	2015 жыл
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
2010 жылмен салыстырғанда елдегі қолма-қол жасалмайтын төлемдер көлемінің өсуіне қол жеткізу	ҚРҰБ	%	2008 жылмен салыстырғанда 12,6	2009 жылмен салыстырғанда 18,5	5-тен кем емес	10-нан кем емес	15-тен кем емес	20-дан кем емес	25-тен кем емес

Мақсатты индикаторға қол жеткізу жолдары, құралдары және әдістері:

3.1.1-міндет. Операторы «ҚРҰБ ҚБЕО» РМК болып табылатын ұлттық төлем жүйелерінің (Банкаралық ақша аудару жүйесі және Банкаралық клирингі жүйесі) тиімді, сенімді және үздіксіз жұмыс істеуін қамтамасыз ету

Тікелей нәтижелердің көрсеткіштері	Ақпарат көзі	Өлшем бірлігі	есепті кезеңде		жоспарлы кезеңде				
			2009 жыл (есеп)	2010 жыл (жоспар)	2011 жыл	2012 жыл	2013 жыл	2014 жыл	2015 жыл
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Төлем жүйелерінің бір жылдағы жұмыс қабілеттілігінің коэффициенті ² , %-бен	ҚРҰБ	%-бен	БААЖ-да – 99,82; БКЖ-да – 99,94	90-нан кем емес	90-нан кем емес	90-нан кем емес	90-нан кем емес	90-нан кем емес	90-нан кем емес
Қазақстанның төлем жүйелерін резервтік орталықтың бағдарламалық-техникалық кешеніне көшіру	ҚРҰБ	іс-шаралардың саны	2	2	2	2	2	2	2
Қазақстанның төлем жүйелерін қадағалаудың (оверсайттың) қорытындыларын жыл сайынғы негізде жариялау	ҚРҰБ	жарияланымдар саны	-	1	1	1	1	1	1
Тікелей нәтижелерге қол жеткізуге арналған іс-шаралар					Жоспарлы кезеңде іске асыру мерзімі				
					2011 жыл	2012 жыл	2013 жыл	2014 жыл	2015 жыл
1					2	3	4	5	6
ҚБЕО төлем жүйелерінің (БААЖ және Банкаралық клирингі жүйесі) үздіксіз жұмыс істеуінің мониторингі және бақылау, іркілістер мен тұрып қалулар болған кезде жылдам жауап қату және техникалық проблемаларды жою.					x	x	x	x	x

² Төлем жүйесінің бір жылғы жұмыс қабілеттілігінің коэффициенті төлем жүйесінің нақты жұмыс уақытының (төлем жүйесі тоқтатылған уақыт кезеңін қоспағанда, төлем жүйесінің операциялық күні ашылғаннан бастап операциялық күні жабылғанға дейінгі уақыт кезеңі) жалпы жұмыс уақытына (төлем жүйесінің операциялық күні ашылғаннан бастап операциялық күні жабылғанға дейінгі уақыт кезеңі) қатынасы ретінде есептеледі

Төлем жүйелерінің жұмыс қабілеттілігінің коэффициенттерін ай сайынғы, жыл сайынғы негізде есептеу.	x	x	x	x	x
«Қазақстан Республикасы Ұлттық Банкінің Қазақстан банкаралық есеп айырысу орталығы» РМК-мен бірлесіп төлем жүйелерін резервтік орталықтың бағдарламалық-техникалық кешеніне көшіру жөніндегі іс-шараларды жүргізу	x	x	x	x	x
Төлем жүйелерін қадағалау (оверсайт)	x	x	x	x	x
Төлем жүйелері өтімділігінің мониторингі, БААЖ-ғы кредиттік, өтімділік және жүйелік тәуекелдердің туындауын барынша азайту	x	x	x	x	x
Төлем жүйелерін қадағалау (оверсайт) қорытындылары жөнінде есеп дайындау және жариялау	x	x	x	x	x

3.2. Мемлекеттік органның стратегиялық бағыттары мен мақсаттарының мемлекеттің стратегиялық мақсаттарына сәйкес келуі

Мемлекеттік органның стратегиялық бағыттары және мақсаттары	Стратегиялық және (немесе) бағдарламалық құжаттың атауы
1	2
1-стратегиялық бағыт. Мемлекеттің ақша-кредит саясатын әзірлеу және жүргізу	
1.1-мақсат. Қазақстан Республикасында баға тұрақтылығын қамтамасыз ету	Қазақстан Республикасының 2020 жылға дейінгі стратегиялық даму жоспары Қазақстанның 2020 жылға дейінгі дамуының басты бағыттары Қазақстан 2020 жылы Осы кезеңде инфляция орташа алғанда жылына 5 – 8 % деңгейде тұрады.
1.2-мақсат. Қазақстан Республикасында қаржы жүйесінің тұрақтылығын қамтамасыз етуге жәрдемдесу	Қазақстан Республикасының 2020 жылға дейінгі стратегиялық даму жоспары Басты бағыт: дағдарыстан кейінгі дамуға дайындық Қаржы секторын нығайту

	<p>Елдің қаржы секторына сенімділікті қалпына келтіру және олар көрсететін қызмет аясын кеңейту бойынша белсенді жұмыс жүргізіледі</p> <p>Тұтастай алғанда елдің қаржы секторын дамыту Қазақстан Республикасының қаржы секторын дағдарыстан кейінгі кезеңде дамыту тұжырымдамасына сәйкес жүзеге асырылады.</p>
<p>1.3-мақсат. Ақша-кредит және өзге де мемлекеттік саясат саласында негізделген шешімдер қабылдау үшін статистикалық ақпаратпен қамтамасыз ету</p>	<p>Қазақстан Республикасының 2020 жылға дейінгі стратегиялық даму жоспары</p> <p>Мониторинг үшін статистикалық деректер базасын құру:</p> <p>Стратегиялық жоспар – 2020 іске асырудың кешенді мониторингі және бағалау шеңберінде Стратегиялық жоспар – 2020 көзделген стратегиялық мақсаттар мен мақсатты индикаторларға қол жеткізу дәрежесін тікелей көрсететін статистикалық деректерді тұрақты жинау жүйесі құрылады.</p>
<p>1.4-мақсат. Ұлттық Банктің алтын-валюта активтерінің өтімділігін және сақталуын қамтамасыз ету</p>	<p>Қазақстан Республикасының 2020 жылға дейінгі стратегиялық даму жоспары</p> <p>Қазақстанның 2020 жылға дейінгі дамуының басты бағыттары</p> <p>Қазақстан 2020 жылы</p> <p>Сараланған макроэкономикалық саясатты жүргізу нәтижесінде, 2020 жылы алтын-валюта резервтерінің деңгейі (Қазақстан Республикасы Ұлттық қорының активтерін қоспағанда) үш импорт айынан төмен болмайды</p>

<p>2-стратегиялық бағыт. Тиімді валюталық реттеуді және валюталық бақылауды жүзеге асыру</p> <p>2.1-мақсат. Ырықтандырылған валюталық режим және Кеден одағының жұмыс істеуі жағдайларындағы валюталық реттеу және бақылау жүйесін жетілдіру</p>	<p>Қазақстан Республикасының 2030 жылға дейінгі даму стратегиясы.</p> <p>3-ұзақ мерзімді басымдық :</p> <p>Шетелдік инвестициялардың және ішкі жинақ ақшаның жоғары деңгейі бар ашық нарықтық экономикаға негізделген экономикалық өсу. Экономикалық өсудің нақты, тұрақты және үдемелі қарқындарына қол жеткізу. «Ашық экономиканы және еркін сауданы құру біздің көптеген ірі нарықтар арасындағы буындарды байланыстыратын жағдайымызға байланысты болады.».</p> <p>Қазақстан Республикасының 2020 жылға дейінгі стратегиялық даму жоспары.</p> <p>Ұлттық қауіпсіздікті қамтамасыз ету саласындағы стратегиялық мақсат: 2020 жылы халықаралық қауіпсіздік жүйесімен интеграцияланған (ұлттық мүдделері ескеріле отырып) ұлттық қауіпсіздіктің демократиялық және айқын доктринасы негізінде тұтас және тиімді ұлттық қауіпсіздік жүйесін құру.</p> <p>Халықаралық қатынастар және сыртқы саясат саласындағы стратегиялық мақсат: өңір мемлекеттерінің саяси және экономикалық интеграциясы үшін жағдайлар мен алғышарттарды қамтамасыз ету.</p>
---	--

Қазақстан Республикасы Президентінің Қазақстан халқына Жолдауы
 3.2 Сауатты сауда саясаты – экономиканың бәсекеге қабілеттілігін қолдау
 Үш ел (Қазақстан Республикасы, Ресей Федерациясы, Беларусь Республикасы) интеграциясының келесі кезеңі 2012 жылғы 1 қаңтардан бастап Бірыңғай экономикалық кеңістікті қалыптастыру болады. Бұл капитал мен жұмыс күшінің еркін қозғалысы қамтамасыз етілетін интеграцияның әлдеқайда жоғары деңгейі.
 6. Сыртқы саясат
 Ұлттық мүдделерді қамтамасыз етуге, елдің халықаралық беделін арттыруға, ұлттық, өңірлік және жаһандық қауіпсіздікті нығайтуға бағытталған белсенді, прагматикалық және теңдестірілген сыртқы саясат жүргізілетін болады.

4. Функционалдық мүмкіндіктерді дамыту

Стратегиялық бағыттың атауы, мақсаттары мен міндеттері	Стратегиялық бағытты және мақсатты іске асыру жөніндегі іс-шаралар	Іске асыру кезеңі
1-стратегиялық бағыт. Мемлекеттің ақша-кредит саясатын әзірлеу және жүргізу		
1.2-мақсат. Қазақстан Республикасында қаржы жүйесінің тұрақтылығын қамтамасыз етуге жәрдемдесу	Қаржылық тұрақтылықты қамтамасыз етудің әлемдік тәжірибесін және орталық банктердің тиімді қызметін зерделеу – Ұлттық Банк қызметкерлерінің семинарларды, тағылымдамаларды, шетелдік орталық банктердің және халықаралық қаржы ұйымдарының өкілдерімен жұмыс кездесулерін	2011-2014ж.ж.

	ұйымдастыруы мен қатысуы	
1.2.1-міндет. Қаржы делдалдығы деңгейінің мониторингі және салымшылардың банк жүйесіне деген сеніміне қолдау көрсету	«Қаржылық тұрақтылық индикаторлары» ААШЖ дамыту және пысықтау	2011-2015ж.ж.
1.3-мақсат. Ақша-кредит және өзге де мемлекеттік саясат саласында негізделген шешімдерді қабылдау үшін статистикалық ақпаратпен қамтамасыз ету		
1.3.1-міндет. Сыртқы экономикалық статистиканың халықаралық стандарттарға сәйкестігін қамтамасыз ету	«Төлем балансы бойынша деректерді жинақтау және өңдеу» ААШЖ дамыту және пысықтау	2011-2015ж.ж.
1.4-мақсат. Ұлттық Банктің алтын-валюта активтерінің өтімділігін және сақталуын қамтамасыз ету	«HiPerformance» және «Askari» бағдарламалық өнімдерін ендіру	2011-2015ж.ж.
2-стратегиялық бағыт. Тиімді валюталық реттеуді және валюталық бақылауды тиімді жүзеге асыру		
2.1-мақсат. Ырықтандырылған валюталық режим және Кеден одағының жұмыс істеуі жағдайларындағы валюталық реттеу және бақылау жүйесін жетілдіру		
2.1.2-міндет. Валюталық операциялар және капитал ағындары бойынша толық және шынайы ақпарат алу мақсатында валюталық бақылау рәсімдерін жетілдіру	«Экспорттық-импорттық валюталық бақылау нәтижелерін жинақтау және талдау» ААШЖ дамыту және пысықтау	2011-2015ж.ж.

3-стратегиялық бағыт. Төлем жүйелерінің жұмыс істеуін ұйымдастыру		
3.1-мақсат. Төлем жүйелерінің жұмыс істеуінің тиімділігін және қауіпсіздігін қамтамасыз ету		
3.1.1-міндет. Операторы «Қазақстан Республикасы Ұлттық Банкінің Қазақстан банкаралық есеп айырысу орталығы» РМК болып табылатын ұлттық төлем жүйелерінің (Банкаралық ақша аудару жүйесі және Банкаралық клиринг жүйесі) тиімді, сенімді және үздіксіз жұмыс істеуін қамтамасыз ету	1. Сәйкестендіру нөмірлерін пайдалануға көшу мақсатында пысықталған ААШЖ тестілеу және ендіру	2011-2015ж.ж.
	2. Қазақстан Республикасы Ұлттық Банкінің Астана қаласында Резервтік орталығын құру жөніндегі жұмыстарға қатысу	2011-2015ж.ж.
Ақпарат жүйелерінің үздіксіз жұмыс істеуін қамтамасыз ету		
	1. Т24 БАЖ жұмыс істеу мүмкіндіктерін жетілдіру бөлігінде Қазақстан Республикасы Ұлттық Банкінің Temenos T24 (Т24 БАЖ) банктік ақпарат жүйесін дамыту жөніндегі жұмыс жалғастырылады.	2011-2015ж.ж.
	2. Ведомстволық ақпарат жүйелерінің өзара іс-қимылын пысықтау және кешенді тестілеу және сәйкестендіру нөмірлерін (ЖСН және БСН) пайдалануға түпкілікті көшу бойынша бірлескен іс-қимылдар жоспарында көзделген іс-шараларды мемлекеттік органдардың орындауы бөлігінде жұмысты жалғастыру.	2011-2015ж.ж.

	3. Ұлттық Банктің әкімшілік-шаруашылық қызметін есепке алу үшін бағдарламалық пакетті таңдау және ендіру жөніндегі жұмыс жалғастырылады.	2011-2015ж.ж.
	4. Қазақстан Республикасы Ұлттық Банкінің Астана қаласында Резервтік орталығын құру жөніндегі жұмыстарға қатысу.	2011-2015ж.ж.
Қызметкерлерді басқаруда ықпал етуді жетілдіру		
	1. Қызметкерлерді іріктеу жүйесін жетілдіру	2011-2015ж.ж.
	2. Қызметкерлерді аттестаттау жүйесін жетілдіру	2011-2015ж.ж.
	3. Ұлттық Банктің курстарында мемлекеттік тілді оқыту әдіснамасын жетілдіру	2011-2015ж.ж.
	4. Қазақстанның ұлт бірлігі доктринасына сәйкес Ұлттық Банктің жүйесінде мемлекеттік тілдің қолдану аясын кеңейту	2011-2015ж.ж.
	5. Қазақстанның ұлт бірлігі доктринасына сәйкес іс қағаздарын мемлекеттік тілде жүргізу	2011-2015ж.ж.
	6. Қазақстан Республикасының мемлекеттік мерекелеріне, атаулы күндеріне және басқа қоғамдық маңызды оқиғаларға арналған іс-шараларға дайындалу және өткізу кезінде Қазақстанның ұлт бірлігі доктринасының негізгі қағидаттарын пайдалануды қамтамасыз ету	2011-2015ж.ж.
ҚРҰБ-де оқуға жалпыға бірдей қол жеткізуді қамтамасыз ету. Орталық банк қызметкерлерін - әмбебаптарды оқыту жүйесін құру		
	1. Қашықтан оқытуды ендіру	2011 жыл
	2. Оқытатын курстардың видеотекасын және	2011 жыл

	электрондық кітапхана құру.	
	3. Орталық банктегі құндылықтар, іскерлік этика және басқару қағидаттары бойынша ай сайын базалық семинарлар өткізу	2011-2015ж.ж.
Ұлттық Банктің Тұрар Рысқұлов атындағы Қазақ экономикалық университетінің жанындағы МВА бағдарламасы бойынша Магистратура арқылы мемлекеттік органдар мен қаржы ұйымдары үшін кадрлар даярлауға қатысуы		
	1. ҚРҰБ жоғары білікті қызметкерлерінің Тұрар Рысқұлов атындағы Қазақ экономикалық университетінің жанындағы МВА бағдарламасы бойынша Магистратураның оқу процесіне қатысуы	2011-2015ж.ж.
	2. Магистранттардың Ұлттық Банкте практикасын ұйымдастыру	2011-2015ж.ж.
	3. Тұрар Рысқұлов атындағы Қазақ экономикалық университетінің жанындағы МВА бағдарламасы бойынша Магистратураның оқытушылары үшін ҚРҰБ қызметі жөнінде практикалық сабақтар ұйымдастыру	2011-2015ж.ж.

5. Ведомствоаралық өзара іс-қимыл

Ведомствоаралық өзара іс-қимыл көзделмеген.

6. Тәуекелдерді басқару

Ықтимал тәуекелдің атауы	Алдын алу және (немесе) уақтылы ден қою шаралары қабылданбаған жағдайдағы ықтимал салдарлар	Басқару тетіктері және шаралары
---------------------------------	--	--

1	2	3
Сыртқы тәуекелдер		
Энергия тасымалдағыштардың әлемдік бағаларының құлдырауы	Экспорттық түсімдердің күрт төмендеуі, елдің сыртқы өтімділігіне және төлем жасау қабілеттігіне байланысты жағдайдың тұрақсыздануы	1. Ұлттық Банктің және Ұлттық қордың халықаралық резервтерінің қаражатын активтердің жоғары өтімділігін және инвестициялық кірістің өсуін қамтамасыз ететіндей тиімді басқару. 2. Дағдарысқа қарсы жедел әрекет ету шараларын және оларды қолдану тетіктерін әзірлеу
Әлемдік қаржы дағдарысы	Қазақстанның қаржы жүйесінің тұрақсыздануы	
Қаржы тұрақтылығына қауіп	Жүйелік дағдарыстың дамуы	1. Қаржы нарығын және қаржы ұйымдарын реттеу мен қадағалау агенттігі мен Ұлттық Банктің 2008 жылғы 27 мамырдағы № 166/1 және № 202 бірлескен бұйрығымен бекітілген Жүйелік тәуекелдерге жедел әрекет ету жоспарының шараларын іске асыру 2. Қазақстандағы макропруденциалдық реттеуді ендіру жөніндегі шаралар кешенін іске асыру
Кеден одағына қатысушы мемлекеттердегі макроэкономикалық және саяси тұрақсыздық	Оның тұрақты жұмыс істеуінің бұзылуы салдарынан Кеден одағы ішінде капиталдың еркін қозғалысы үшін кедергілердің туындауы	«Валюталық реттеу және валюталық бақылау туралы» Қазақстан Республикасы Заңының 32-бабында көзделген, оның ішінде валюталық операцияларға статистикалық мониторинг деректері негізінде қабылданатын жедел жауап қату шаралары
Ішкі тәуекелдер		
Мемлекеттік органдардың капиталды жұмылдыруға әсер ететін шаралар бойынша іс-әрекеттерінің	Салықтық және кедендік басқару, сондай-ақ қаржы ұйымдарын пруденциалдық реттеу бойынша келісілмеген шараларды қабылдау нәтижесінде елден капиталды бақыландыратын шығару тәуекелінің ұлғаюы	Нормативтік базаны әзірлеу кезінде ведомствоаралық үйлестіруді күшейту, капиталды жұмылдыруға әсер ететін шаралар бойынша келісілген шешімдерді қабылдау

үйлеспеуі		
<p>Өтімділік тәуекелі: АВА өтімділік портфелі көлемінің алдағы 6 айда сыртқы мемлекеттік борышқа қызмет көрсету бойынша төлемдер көлемінен төмен болуы</p>	<p>Өтімділік дағдарысы болған кезде бос қаражаттың (АВА инвестициялық портфелінен активтерді аудару және оларды қолма-қол қаражатты босату үшін сатуға қажетті) түсуі 1 күнге кешіктірілуі мүмкін</p>	<p>Күнтізбелік тоқсанда 1 рет тексеріледі (әрбір тоқсанның 10-жұмыс күнінде). Егер өтімділік портфелінің нарықтық құны осы өлшемдерге сәйкес келмесе, осындай сәйкессіздік анықталған күннен бастап бес жұмыс күні ішінде инвестициялық портфельден активтердің бір бөлігін аудару арқылы өтімділік портфелін толықтыру жүргізіледі</p>
<p>Қолма-қол ақшаға сұраныс күрт өскен кезде қолма-қол ақшаның жетіспеу тәуекелі</p>	<p>Қолма-қол ақша айналысының жұмыс істеу тиімділігінің төмендеуі немесе жекелеген өңірлерде қолма-қол ақшамен төлемдерді жүзеге асыруға мүмкіндіктің болмауы және соның салдарынан әлеуметтік шиеленістің туындауы</p>	<p>Дағдарыс болған жағдайда республиканың барлық аймағына қолма-қол ақша жеткізу жөніндегі шараларды әзірлеу</p>
<p>Кадрлардың тұрақтамау тәуекелі</p>	<p>Ұлттық Банк қызметі нәтижелілігінің төмендеуі</p>	<p>Елдің орталық банкі ретінде Ұлттық Банктің мақсаттарына, міндеттеріне және құндылықтарына адалдық қағидаттарымен, өз ісіне берілген және адал қызмет ететін, сыбайлас жемқорлықтың белгілеріне қарсы тұратын жоғары нәтижелі, кәсіби жетілген, жауапты және этикасы жоғары қызметкерлерді қалыптастыру мен дамытуға бағытталған қызметкерлерді іріктеу, жалпыға қолжетімді (қашықтан) оқыту жүйесін жетілдіру және біліктілік деңгейін арттыру</p>

Ескертпе: аббревиатуралардың толық жазылуы:

ААШЖ – автоматтандырылған ақпараттық шағын жүйе

АВА – алтын-валюта активтері

АҚ – акционерлік қоғам

БААЖ – Банкаралық ақша аудару жүйесі

БАҚ – бұқаралық ақпарат құралдары

БКЖ – Банкаралық клиринг жүйесі

ЖІӨ – Жалпы ішкі өнім

ҚБЕО – Қазақстан банкаралық есеп айырысу орталығы

ҚҚА – Қазақстан Республикасы Қаржы нарығын және қаржы ұйымдарын реттеу мен қадағалау агенттігі

ҚРСА – Қазақстан Республикасы Статистика агенттігі

ҚРПӨ – Қазақстан Республикасы Президентінің Әкімшілігі

ҚРҰБ – Қазақстан Республикасының Ұлттық Банкі

М0 – айналыстағы қолма-қол ақша

М3 – ақша массасы

МВА – Master of Business Administration

НҚА – нормативтік құқықтық акт

РМК – Республикалық мемлекеттік кәсіпорын

ХҚЕС – Халықаралық қаржылық есептілік стандарттары
